

Nr 2.

Utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51, såvitt propositionen avser jordbruksärenden.

Utskottet får härmed avgiva utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts till riksdagen den 3 januari 1951 avlätna proposition nr 2 angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51 i vad propositionen avser framställningar berörande jordbruksdepartementets verksamhetsområde.

Beträffande den närmare utredningen i dessa ärenden får utskottet hänvisa till motsvarande punkter i ett propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för den 3 januari 1951 (bilaga 8 s. 25—35 och bilaga 18 s. 75—79).

Egentliga statsutgifter.

Nionde huvudtiteln.

D. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanärningar m. m.

1:o) 33. Bidrag till hushållningssällskapens undervisningsverksamhet m. m. Under denna anslagstitel har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 940 000 kronor. Av anslaget skall ett belopp av 480 000 kronor disponeras till sammansatta kurser och ämneskurser med kombinerad muntlig och skriftlig undervisning.

Lantbruksstyrelsen (skr. 14/10 1950) hemställer, att — med hänsyn till prishöjningar å viss undervisningsmateriel — ytterligare 19 500 kronor måtte anvisas till nämnda kursverksamhet.

Efter en närmare redogörelse för lantbruksstyrelsens framställning har *departementschefen* under punkt 48 i nionde huvudtiteln av årets statsverksproposition anfört följande.

»Beträffande merkostnaden för ifrågavarande kursverksamhet under innevarande budgetår torde eleverna vid kursernas påbörjande ha räknat med att undervisningen skulle vara avgiftsfri och bära sålunda icke åsamkas

några utgifter härför. Det torde vidare icke vara rimligt att sällskapen, vilkas ekonomi redan är ytterst ansträngd, skola bära kostnadsökningen. Med hänsyn härtill anser jag mig böra förorda, att den beräknade merutgiften, 19 500 kronor, skall bestridas av statsmedel.»

Under återopande av detta uttalande har departementschefen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att anvisa nämnda belopp å tilläggsstat till gällande riksstat.

Utskottet. Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Bidrag till hushållningssällskapens undervisningsverksamhet m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 19 500 kronor.

G. Lanthushållning i allmänhet.

2:o) 11. **Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till Sveriges utsädesförening.** Från och med år 1905 har riksdagen årligen anvisat anslag till Sveriges utsädesförening. Å riksstaten för innevarande budgetår är anslaget uppfört med 520 000 kronor.

Sveriges utsädesförening (skr. 18/7 1950) hemställer, att till bidrag till föreningen skall å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1950/51 anvisas ett anslag av 96 200 kronor. Av beloppet avses 21 300 kronor till lönejustering för föreningens tjänstemän, 56 200 kronor till ökade pensionsavgifter samt 18 700 kronor till höjning av timlönerna till arbetare. Vid skrivelsen har fogats förslag till nytt tjänstereglemente för befattningar vid föreningen. Över föreningens framställning ha remissutlåtanden avgivits av styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök, statens lönenämnd, statens pensionsanstalt samt statskontoret.

Efter redogörelse för det närmare innehållet i föreningens framställning och remissinstansernas yttranden har *departementschefen* anfört.

»Enligt beslut av 1945 och 1947 års riksdagar ha föreningens tjänstemän i princip jämställts med tjänstemän, vilka ha motsvarande ställning inom den statliga förvaltningen. Det förslag till nytt tjänstgöringsreglemente, som föreningen begärt att få fastställa, innebär, att den för statstjänstemännen gällande dyrortsgraderingen och rörligheten efter växlingar i levnadskostnaderna ävensom de statliga reglerna för löneklassuppflyttning skola genomföras för föreningens tjänstemän. Förslaget har närmast föranletts av att det nya reglementet för statens pensionsanstalt i fall, där det statliga löneplanssystemet ej tillämpas, i allmänhet medför en i förhållande till lönenivån alltför låg pensionsställning. Såsom framgår av vad statens pensionsanstalt yttrat i ärendet, har man vid utformandet av reglementet för pensionsanstalten utgått från att sådana olägenheter efter hand skulle elimineras genom att lönerna reglerades i anslutning till det statliga lönesystemet.

Med hänsyn härtill och då statsmakterna redan i princip jämställt utsädesföreningens befattningshavare med statens tjänstemän i lönehänseende anser jag att de berörda olikheterna i avlöningsvillkoren böra avskaffas.

Remissmyndigheterna med undantag för statens pensionsanstalt ha ansett att frågan om nytt tjänstereglemente bör utredas. Då det icke gäller en löne-reglering i egentlig mening utan blott en anslutning av nu utgående löner till det statliga lönesystemet, föreligger emellertid enligt min mening icke tillräcklig anledning att föranstalta om en utredning i ämnet. På mitt förslag har också Kungl. Maj:t genom beslut den 1 december 1950 medgivit, att föreningen må med giltighet från och med den 1 januari 1951 fastställa nytt tjänstereglemente för befattningshavare vid föreningen i viss överensstämmelse med dess förslag. Kungl. Maj:t har dock föreskrivit, att vissa skärpta kompetensfordringar avseende de högre befattningarna skola intagas i reglementet.

Föreningen har uppskattat den årliga kostnadsökningen i anledning av berörda lönejustering till 14 200 kronor. Denna beräkning synes kunna godtagas. För innevarande budgetår är sålunda föreningens medelsbehov för ändamålet 7 100 kronor.

I likhet med remissmyndigheterna anser jag att staten bör svara för den merutgift, som åsamkas föreningen som en följd av det nya reglementet för statens pensionsanstalt. Därjämte bör enligt min mening nettolönesystemet införas vid föreningen. Befrielsen för tjänstemännen från att erlägga pensionsavgifter bör dock gälla först från och med den 1 januari 1951. Då årsavgifterna till pensionsanstalten inbetalas kalenderårsvis i efterskott påverkar denna befrielse sålunda icke föreningens medelsbehov för innevarande budgetår. Det ytterligare statsbidraget till föreningen för bestridande av pensionsavgifter torde därför kunna beräknas till 19 300 kronor.

För bestridande av merutgifter i anledning av de höjda timlönerna till arbetare torde slutligen i enlighet med föreningens framställning böra beräknas 18 700 kronor.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat skulle alltså föreningens merkostnader upptagas med $(7\ 100 + 19\ 300 + 18\ 700 =)$ i runt tal 45 000 kronor. Enligt vad jag inhämtat har emellertid föreningen i tilläggsavgift från utsädesaktiebolaget erhållit betydligt mer än som beräknades i statsförslaget för innevarande budgetår. Föreningen bör därför själv kunna bära viss del av dessa merkostnader. Med hänsyn härtill föreslår jag, att anslaget å tilläggsstat skall begränsas till 30 000 kronor.»

Utskottet. Mot framställningen har utskottet icke funnit anledning till erinran. Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må till *Befrämjande av fröodlingen m. m.: Bidrag till Sveriges utsädesförening* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51 anvisa ett anslag av 30 000 kronor.

I. Fiskeriväsendet.

3:o) 7. **Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen.** Under denna anslagsrubrik har för innevarande budgetår (prop. nr 114; r. skr. nr 244) anvisats ett reservationsanslag av 85 000 kronor. Genom beslut den 2 juni 1950 har Kungl. Maj:t, bland annat, dels utfärdat reglemente (nr 269) för statsunderstödd utbildningsverksamhet på fiskerinäringens område, dels föreskrivit att fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök skall av förevarande anslag disponera ett belopp av 25 000 kronor till bidrag enligt reglementet.

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök (skr. 14/10 1950) hemställer, att å tilläggsstat för budgetåret 1950/51 måtte anvisas ytterligare 60 000 kronor för att bidragsbehovet vid nämnda utbildningsverksamhet skall kunna tillgodoses.

Departementschefen har — efter redogörelse för motiveringen till framställningen — anfört.

»I propositionen nr 114/1950 förordades, att rörlig kursverksamhet skulle från och med budgetåret 1950/51 bedrivas bland fiskarna enligt de riktlinjer, som vid 1949 års riksdag uppdragits för motsvarande verksamhet inom jordbruket och skogsbruket. Syftet härmed var att öka möjligheterna för fiskarebefolkningen att få en teoretisk yrkesutbildning. Dessförinnan hade nämligen möjligheterna härtill varit ytterst begränsade. Vad fiskeristyrelsen nu anfört beträffande antalet ansökningar om bidrag till anordnande av kurser och studieresor visar, att intresset för verksamheten blivit mycket större än man tidigare räknat med. Jag vill därför tillstyrka, att ytterligare medel ställas till förfogande. I nuvarande statsfinansiella läge torde det emellertid icke vara möjligt att tillgodose samtliga de anspråk på statsbidrag, som fiskeristyrelsen räknar med. Med hänsyn härtill anser jag mig kunna tillmötesgå fiskeristyrelsens framställning endast så till vida att jag förordar, att ytterligare 10 000 kronor skola anvisas för ifrågasvarande ändamål. Jag föreslår alltså, att å tilläggsstat för innevarande budgetår skall under förevarande anslagsrubrik uppföras ett belopp av nämnda storlek.»

Utskottet. Utskottet, som i likhet med departementschefen anser att ytterligare medel böra ställas till förfogande för ifrågasvarande ändamål, biträder Kungl. Maj:ts framställning och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 kronor.

L. Rikets allmänna kartverk.

4:o) 3. **Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m.** Detta anslag har för innevarande budgetår uppförts med 850 000 kronor.

Rikets allmänna kartverk (skr. 13/11 1950) hemställer, att å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1950/51 skola till kostnaderna för anskaffande av reservdelar till kartverkets två flygplan av typen NC 701 samt för vissa ändringsarbeten å flygplanen anvisas 448 500 kronor.

Efter en närmare redogörelse för kartverkets framställning samt för ett av statskontoret avgivet yttrande har *departementschefen* anfört.

»Såsom framgår av det föregående har den svenska luftfartsmyndigheten ansett vissa ändringar nödvändiga ur flygsäkerhetssynpunkt beträffande den flygplanstyp, som kartverkets ifrågavarande båda flygplan tillhöra. Med hänsyn härtill torde det vara ofrånkomligt, att erforderliga medel anvisas till kostnaderna för dylika ändringsarbeten. Mot kostnadsberäkningarna, vilka sluta å 109 000 kronor, har jag icke något att erinra. I ärendet har vidare upplysts, att tillverkningen av förevarande flygplanstyp numera upphört. Detta har föranlett kartverket att äska ett belopp å 339 500 kronor till anskaffande av reservdelar till de båda flygplanen, enär risk eljest föreligger att planen måste utsträngas i förtid. Vad kartverket sålunda föreslagit finner jag välmotiverat. Då verkets kostnadsberäkningar torde böra godtagas, förordar jag, att ett belopp å nyssnämnda storlek skall avses för ändamålet.

Vid bifall till vad jag i det föregående förordat skulle till berörda ändamål behöva anvisas (109 000 + 339 500 =) 448 500 kronor. Medlen torde böra upptagas under anslagsrubriken Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m. Då det är angeläget att medlen skola bli disponibla för kartverket snarast möjligt, bör anslaget uppföras å tilläggsstat för innevarande budgetår.»

Utskottet tillstyrker bifall till framställningen och hemställer därför, att riksdagen må till *Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 448 500 kronor.

Kapitalinvesteringar.

III. Statens allmänna fastighetsfond.

5:o) 28. **Byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut.** Under denna anslagsrubrik anvisade 1949 års riksdag för budgetåret 1949/50 ett investeringsanslag av 305 000 kronor. Av anslaget avsågos 95 000 kronor till kostnaderna för utbyggnad av Alnarpsmejeriets lagerloka-

ler för ost. Genom beslut den 3 juni 1949 uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen att utföra arbetet.

Byggnadsstyrelsen (skr. 28/8 1950) hemställer, att å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1950/51 skola anvisas ytterligare 35 000 kronor för slutförande av nämnda byggnadsföretag. Över framställningen har remissutlåtande avgivits av institutets styrelse.

Efter att ha lämnat en redogörelse för innehållet i byggnadsstyrelsens framställning och remissutlåtandet har *departementschefen* anfört.

»Såsom framgår av det föregående har ifrågavarande byggnadsföretag visat sig komma att kosta 35 000 kronor mer än som anvisats för ändamålet. Då några inskränkningar av företaget icke torde böra komma i fråga, anser jag mig böra tillstyrka, att till slutförande av detsamma ett tilläggsanslag å nämnda belopp skall begäras av riksdagen. Med hänsyn till att företaget beräknats vara i huvudsak slutfört redan under år 1950 bör anslaget uppföras å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår.»

Utskottet. Under tillstyrkande av bifall till framställningen hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51 anvisa ett investeringsanslag av 35 000 kronor.

6:o) 28 a. *Byggnadsarbeten å vissa staten tillhöriga byggnader vid Experimentalfältet*. För budgetåret 1949/50 har under denna anslagsrubrik anvisats ett investeringsanslag av 145 000 kronor. Anslaget är avsett till vissa byggnadsarbeten i samband med upprustningen av lantbruksakademiens trädgårdsskola å Experimentalfältet. I dessa byggnadsarbeten ingår bland annat ombyggnad av en villa till elevbostad.

Lantbruksakademien (skr. 24/11 1950) hemställer om ett anslag av 4 000 kronor för att vid ombyggnaden av nämnda villa uppdelas fyra elevrum i åtta rum, vart och ett avsett för två elever.

Byggnadsstyrelsen (remissutlåtande 5/12 1950) har icke något att erinra mot ifrågavarande tilläggsarbete. Enligt styrelsens beräkningar komma kostnaderna härför emellertid att uppgå till 9 200 kronor.

Departementschefen har anfört.

»I likhet med lantbruksakademien anser jag det främst ur studiesynpunkt vara otillfredsställande att låta fler än två elever dela rum vid akademiens trädgårdsskola. Jag biträder därför förslaget att uppdelas de för eleverna avsedda fyra rummen i åtta tvåmansrum. Kostnaderna härför, vilka beräknats till 9 200 kronor, torde böra godtagas. Då ombyggnadsarbetena i övrigt redan igångsatts böra medlen anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår.»

Utskottet. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts framställning och hemställer,

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten å vissa staten tillhöriga byggnader vid Experimentalfältet* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51 anvisa ett investeringsanslag av 9 200 kronor.

VI. Fonden för låneunderstöd.

7:o) 5 a. Ackordslån och hjälplån till jordbrukare. För detta ändamål har för ett vart av budgetåren 1940/41—1942/43 anvisats ett anslag av 100 000 kronor samt för vardera budgetåret 1943/44 och 1944/45 ett anslag av 50 000 kronor. Bestämmelser rörande anslagets användning äro meddelade i kungörelsen den 7 juni 1940 (nr 592) om ackordslån och hjälplån till jordbrukare. Ifrågavarande utlåningsverksamhet, som tidigare handhades av dåvarande egnahemsstyrelsen, övertogs den 1 juli 1948 av lantbruksstyrelsen.

Lantbruksstyrelsen (skr. 20/9 1950) hemställer, att å tilläggsstat för budgetåret 1950/51 skall för täckande av brist å anslaget anvisas ett belopp av 30 527 kronor 46 öre.

Efter en närmare redogörelse för framställningen har *departementschefen* anfört.

»Såsom framgår av det föregående överstiga de i förevarande låneverksamhet utlämnade lånen de medel, vilka ställts till förfogande för ändamålet, med i runt tal 30 600 kronor. Ehuru jag finner det anmärkningsvärt att den av egnahemsstyrelsen lämnade uppgiften om medelstillgången under anslaget visat sig oriktig, vill jag icke motsätta mig att erforderligt belopp skall anvisas till att täcka ifrågavarande brist. Då detta torde böra ske snarast möjligt, böra medlen upptagas å tilläggsstat för löpande budgetår. Liksom tidigare anvisade medel bör beloppet upptagas under fonden för låneunderstöd med rubriken Ackordslån och hjälplån till jordbrukare.»

Utskottet. Med biträdande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet, att riksdagen må till *Ackordslån och hjälplån till jordbrukare* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51 anvisa ett investeringsanslag av 30 600 kronor.

VIII. Fonden för förlag till statsverket.

8:o) 2 a. Förlagskapital för statens forskningskommitté för lantmannabyggnader för driften av egendomen Lilla Råby. Genom beslut den 15 september 1950 har Kungl. Maj:t bemyndigat statens forskningskommitté för lantmannabyggnader att ingå avtal med Lunds stad om upplåtelse till kommittén av den staden tillhöriga egendomen Lilla Råby.

Statens forskningskommitté för lantmannabyggnader (skr. 28/8 1950) hemställer, att ett belopp av 50 000 kronor måtte anvisas för igångsättande av driften vid nämnda egendom under våren 1951 enligt en vid skrivelsen fogad plan.

Departementschefen har anfört.

»För att driften vid ifrågavarande egendom skall kunna igångsättas torde det vara nödvändigt att ett startkapital ställes till forskningskommitténs förfogande. Jag har icke något att erinra mot att detta kapital bestämmes till 50 000 kronor. Då man enligt den av kommittén uppgjorda ekonomiska planen kan räkna med att egendomen i framtiden skall ge ett icke obetydligt överskott, torde medlen böra anvisas såsom ett räntefritt lån, vilket skall återbetalas inom viss tid, lämpligen tio år. Med hänsyn härtill böra medlen upptagas i form av ett anslag under fonden för förslag till statsverket. Då verksamheten vid egendomen avses skola börja redan våren 1951, bör anslaget anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare föreskrifter i ämnet.»

Utskottet. Utskottet har intet att erinra mot framställningen och hemställer,

att riksdagen må till *Förlagskapital för statens forskningskommitté för lantmannabyggnader för driften av egendomen Lilla Råby* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1950/51 anvisa ett investeringsanslag av 50 000 kronor.

Stockholm den 6 februari 1951.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Carl Sundberg*, Näslund, Jon Jonsson, Bertil Andersson, Bror Nilsson, Hjalmar Nilsson*, Ernst Hjalmar Nilsson, Einar Persson* och Snygg*; samt

från andra kammaren: herrar Gustafson i Dädesjö, Antby, Andersson i Hyssna och Ahlsten, fru Eriksson i Hallstahammar, herrar Utbult*, Boman i Stafsund och Lindström samt fruar Boman* och Lindskog.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.